

پرورش کودک

* اكرموا اولادكم و احسنوا
آدابهم :

فرزندان خود را گرامی بدارید و با
آداب صحیح زندگی آشنا سازید، (۱)

* و بادروا اولادكم بالحديث قبل
ان يسبق اليهم المرجئة :

فرزندان خود را با عقائد صحیح اسلامی
آشنا سازید قبل از آنکه مخالفین اسلام
با تبلیغات سوء آنان را منحرف کنند، (۲)

اسلام با جامعیت و توسعه‌ای که دارد تمام حقائق کلی و جزئی زندگی را
روشن کرده ، از بیان جزئی‌ترین چیزها فروگذار نکرده است. از جمله در مسئله
تعلیم و تربیت و یا آموزش و پرورش اطفال است که در کلیه مراحل عالیترین برنامه
و ممتازترین دستورات و راهنمائیها را داده است .

اسلام از آغاز امر درباره انتخابات همسراز نظر اصالت خانوادگی و
طهارت دامن جهت پرورش فرزندان صالح و شایسته دستورات کافی داده است، و
سپس در پیرامون رعایت اصول بهداشتی در دوران حاملگی و زایمان و شیرخوارگی
و همچنین نظافت و نامگذاری و حضانت و توجه کامل بر رشد جسم و روح کودک پیش-
بینی‌های لازم را نموده است. اسلام درباره شخصیت کودک و رهبری غرائز و تقویت

(۱) مکارم الاخلاق - ج ۱ - ص ۲۵۵ - چاپ جدید

(۲) وافی - کتاب الحدود .

و تلطیف عواطف و همچنین درباره لزوم بازی و ورزش و تعلیم شنا و اسب سواری و تیراندازی و فراهم ساختن وسائل تعلیم و خواندن و نوشتن و آزمایش هوش و تعلیم حرفه و رعایت عدالت و تساوی بین فرزندان و ایجاد محیط محبت و دل بستگی در خانواده، و تولید عادات پسندیده و تعلیم اطلاعات عمومی و مراقبت های مداوم اخلاقی و خودداری از کتک زدن بی جا با آنان دستورات جامع و کافی داده است.

در اینجا باید تصریح کنیم که دنیاى غرب واروپا از خود چیزی نیاورده و جیره خوار تمدن ریشه دار اسلام است .

جهان با اصطلاح تمدن امروز اگر چه مؤسسه های رنگارنگ تاسیس کرده و درباره این مسئله مهم و حیاتی زیاد سنگ بسینه میزند ، وای در عین حال اسلام گوی سبقت را ربوده است . قرن ها پیش از آنکه در اروپا اسمی از تمدن و مباحث روانشناسی و مدرسه و کتاب و کتابخانه بمیان آید ، درباره مراحل مختلف آموزش و پرورش اسلام حق مطلب را ادا نموده و عالیترین و عملی ترین برنامه های همه جانبه را معرفی و پیشنهاد کرده است .

حال بی اطلاعی ما ، و اینکه توده مسلمین بویژه جوانان و طبقه تحصیل کرده در دستورات حیات بخش اسلام مطالعاتی نداشته و اطلاعات آنان بسیار ناچیز و ناقص است و ما و آنان از این معدن گران بها بهره ور نشده ایم بساحت این دین الهی بر نمیخورد ، و برای برنامه سراسر افتخار و جاودانی اسلام نقطه ضعفی پیش نمی آورد . بلکه هر چه هست از قامت ناساز بی اندام هاست .

آغاز تربیت کودک

برای اینکه کودک بنحوشا پسته ای پرورش یافته عضوی مفید و صالح و در عین حال فعال برای اجتماع بار آید ، و با جسمی سالم و فکری قوی بتواند از مواهب مادی و معنوی بهره برداری کند ، باید هر چه زودتر به تربیت او شتافته از مرحله نخستین زندگی تحت مراقبت و توجه قرار گیرد .

نظر متخصصین فن پرورش و روان شناسان امروز اینست که از بد تولد باید تربیت کودک شروع شود ، و پاره ای از آنان معتقدند که در سه سالگی باید تربیت طفل آغاز گردد . در حالی که اسلام ، قدم را فراتر نهاده میگوید : پدر باید قبل از زناشویی و قبل از انتخاب همسر ب فکر تربیت اولاد آینده خود باشد ، زیرا طبق

قانون توارث که مورد توجه و تأیید بسیاری از روان شناسان است، شخصیت کودک و طرز افکار و عواطف و حالات روانی او بستگی تامی به مادر دارد، جمله مشهور «تخیر والنظفکم» و همچنین «ایاکم و خضراء الدمن» از گفته های مؤسس اسلام است.

در کتابهای اصیل و گرانبهای اسلامی مطالبی درباره شرایط همسر بیان شده و فصلهای مختلفی برای آن تأسیس شده است (۱)

از نظر اسلام، شرایطیکه همسر ایده آل تنها زیبایی و ثروت او نیست بلکه اضافه بر جمال ظاهری باید واجد صلاحیت اخلاقی و اصالت خانوادگی و مزایای تربیتی باشد تا بتواند مربیه خوبی برای فرزندان باشد.

در ضمن از جمله کلماتیکه شوهر در اولین شب ازدواج قبل از عمل جنسی می گوید: این جمله است: **اللهم ارزقنی ولداً واجعله تقیّاً زکیّاً لیس فی خلقه زیاده ولا نقصان واجعله اقبته الی خیر (۲)**

آری اسلام بمنظور علاج واقعه قبل از وقوع، پرورش کودک را از قبل از انتخاب همسر آغاز و پایه گذاری کرده و حتی دستور فرموده که موقع عمل زناشویی بیاد خدا بوده و اولاد صالح و سالم از خدا بخواهند.

و باز از همین نظر است که اسلام از ازدواج بادوشیزه بد اخلاق و دختر افراد فاسق و بزه کار و شارب الخمر و دختری که از زنا متولد شده و دختری که به بیماری صرع یا جنون مبتلاست جلوگیری کرده، همچنین زناشویی با زن احمق و کم عقل را تجویز نکرده میگوید: **ایاکم و تزویج الحمقاء فان ولدها ضیاع (۳)** و چنانچه شوهر یا زن پس از انجام مراسم عقد پی برد که همسرش دیوانه است حق فسخ دارد.

اضافه بر این ریزه کاریها که اسلام مستقیماً نظر به صلاح حال اولاد و حسن

(۱) برای توضیح مطلب بیابهای مختلف کتاب نکاح و وسائل و کافی مراجعه شود.

(۲) بارخدا یا فرزندی بمن اعنایت فرما! و او را پرهیز کار و پاکیزه قرار ده! که از نظر خلقت نیز زیاده و نقصانی نداشته باشد، بارخدا یا! عاقبت او را بخیر فرما!

(۳) وسائل: کتاب النکاح.

تربیت آنان دارد دستوراتی هست مربوط به مسئله مباشرت و عمل آمیزشی که پاره‌ای موارد را ممنوع دانسته و در برخی روایات علمی بیان شده که اشاره به صلاح حال اولاد میکند (۱)

از آنجمله موارد ذیل است : ۱ - بعد از احتلام و قبل از غسل ۲ - بلافاصله بعد از غذا در حال امتلاء معده (مردیازن) ۳ - در حال ایستاده ۴ - در حال مستی (زن یا شوهر) ۵ - در حال برهنگی ۶ - در دوران قاعدگی ۷ - در هنگام خسوف و کسوف ۸ - در حالیکه حادثه مخوف و وحشتناکی از قبیل زلزله و طوفانهای هولناک رخ میدهد ، و موارد دیگری که از جهت اختصار از ذکر آنها خودداری میشود ؛ این موارد را میتوان در کتاب عروة الوثقی مطالعه کرد .

یکی از موارد فوق عمل آمیزشی در حال مستی است که چه آثار شوم و خطرناکی در بر دارد ، بطوریکه علم پزشکی و روانشناسی ثابت کرده ، فرزندی که در حال مستی نطفه بندی شده فرزندی منحرف و علیل و ناسالم خواهد بود ، و باضافه آثار نا مطلوبی بر دستگاه عصبی و کبد و قلب و معده و کلیه و حتی روی سلولهای مغز ایجاد میکند .

(نا تمام)

(۱) مکارم الاخلاق چاپ جدید ص ۲۳۹ و ۲۴۵

تأسف و تسلیت!

مرحوم خلد مقام ، آیه الله آقای حاج شیخ عبدالنبی عراقی قدس سره ، از شخصیت‌های علمی و رجال تدریس و فتوای حوزه علمیه قم ، و دارای تألیفات عدیده در فنون متنوعه علوم اسلامیة بودند .

این ایام مصادف با چهلم رحلت آن فقید سعید میباشد ، ما اذ در گذشت آن مرد بزرگ منأسف و این مصیبت را بعالم روحانیت و اسلام تسلیت میگوئیم .